

XIX.
Ett prästval i Skåne år 1655.

Af Otto Ahnfeldt.

I Biskop Peder Winstrups Kopiebok förekommer följande af Befalningsmanden och Bispen utfärdade stämningsbref till Kaldsmændene i Vanstad och Tolånga socknar:

Her Knud Vlffeld til Suenstrup, Ridder, Kongl. Maytts Befalningsmand paa Landtskrone Slott, och Peder Winstrup, Docter, Superintendent offuer Skaane Stift, helse eder effterschre^{ne} Kalsmænd vdj Wandsted och Tholange Sogner vdj Frosteherredt, Anders Bodelssøn j Østerbircherød, Vester Peder i Vandsted Kiercheby, Anders Suendssøn i Vandstedtorp, Niels

Kiempe j Næsbye, Pouel Nielssøn i Tholange och Peder Sundersønn j Eggelsted, och hermed thilkiende giffuer, at Erlig och Velb. Mand Johan Wrne thil Vandstedtorp for oss klage-ligen haffue andraget, huorledis I schal haffue wnderstaaed eder at giffue een Person Kaldsbreff til bemelte Vandsted och Tholange sougner, ved Naffn Ofue Schaaning, hans Velb., som dog er hoffuidtmand vdj Kaldet, gandsche forbigaaet och vatspurt, ja imod hans Wilge och Samtycke och imod det, som bleff sluttet St. Michelsdag i Proustens Nerverelse aff dend gandsche Meenighed, at ingen fleere schulde prædiche paa Kaldet, end da allerede prædickedt haffde, nemblig Niels Jenssøn och Niels Christopherssøn, och huilchenn aff de begge Velb. Johan Wrne vilde vduelge och kalde, hannem wilde i ocsaa samtøche och hans Kalsbreff med beseigle.

Dette v-anseet schal dog bemelde Offue Skaaning Søndagen der effter haffue prædichet, fra Velb. Her Hendrich Lindenow fremstillet, och effter Prædichen, der Velb^{te} Johan Wrne gich paa Kirkegulffuidt, schal Velb^{te} Welb. Her Henrich Lindenows Ridefougedt Iffuer Nielssøn være kommen hannem imod at disputeret med hannem om Kaldet, huilchet der hans Welb. fornam, schal hand være gaaen wd aff Kircken fra for^{ne} Iffuer Nielssønn, fordj hand, som Welb. Johan Wrne formeener, haffde intet med Kaldet adt bestille: der effter schal sognefolchet haffue begiffuidt sig met for^{ne} Iffuer Nielssønn vd paa Kirkegaarden och der ved Kirchelogen kaldet for^{ne} Ofue Schaaning, Welb. Johan Wrne, som er hoffuidtmand i kaldet, wadspurt, och vden Proustens Raad och Samtyche, och j saa Maader schal haffue frataget hans Welb. sin Rettighed, som Kirchen meget til hielp och beprydelse rundeligen schal haffue foræredt, och effter Gudtz paakaldelse och Christelig betenchning (anseendis tiidzens besuerlighed, wi leffuer wdj, och effter eders egen begiering scheedt for Herrens Alter) schal haffue kaldet Niels Christopherssøn til sogneprest vdj bemelte sogner: formeenendis eder billigenn at haffue burt at stille eder noget finer an imod hannem och hans Velb. iche saa megen Vlempe thilføye, ja hans adelige Rettighed hannem fritage: j det I, som bemelt er, hannem wadspurt schal haffue kaldet for^{ne}

Ofue Schaaning: huilcket eders Kald hans Welb. iche kand samtyche for effterschr^{ne} Aarsager schyld:

1. Hans Gaffuer befaller hannem iche saa vel som dend anden kaldede Persons.

2. Hand med sin Prædichen iche kand wære hans Frue til opbyggelse, efftersom Troen kommer ordinarie aff Hørelsen, och bemelte Offue Schaaning schal wære heel lougmelt, hun tuert imod heell tunghørendes.

3. Skal Meenige Mand i Vandsted och Tolange sogner forleden St. Michels dag haffue sluttet, at ingen fleere schulde prædiche paa Kaldet, saa at den tiid Prousten St. Michels dag thilspurde Kaldsmændene och Meenigheden, och her Samuels¹⁾ Scholemester thilbød sin Tieniste, schal de haffue sagdt, at de ingen fleere wilde høre end de 3, som haffde ladet sig høre, och at de sig een aff dem thil sognepræst wilde vduelge, och dog siunes Offue Schaaning her imod at indtrenges i Herrens Meenighed.

4. Kand hans Welb. iche befalde dette eders Kald, fordi I schal haffue pachedt eder aff Herrens hus, kaldet vden Proustens Raad och Samtyche, Hans Welb. gandsche wadspurt, som hannem, ja edt huert adeligt gemytt, maa fortryde, der dog aff Gud och den høy Øffrighed er sat thil hoffuidtmand j Kaldet, och stedtze forholdet sig imod eder som een wen och fader. Foruden dette schal wære Rychte, at Iffuer Nielsson, som er gandsche fremmedt fra Kaldet, schulle haffue forsich-redt kaldzmændene om Frihed fra Welb. Johan Wrnes thiltale och ald omkostning, och paa hans kaldede Persons wegne forærit Bønderne een tønde Øl, at de i saa maade diss meere kunde bestyrchis hans Velb. och vere Offue Schaaning till gedaen. Effter slig Leilighed formeener hans Velb. eders wd-giffne Kaldsbreff vretmessigt och vforsvarlig at wære och med for^{ne} Ofue Skaanings Kald vlouligen och vtilbørligen vdj adtschillige maader at wære tilgaaen, som bemelte Johan Wrne eller hans Fuldmechtige for Retten widere acter adtt specificere och forklare, och derom begierer med eder at wære i

¹⁾ Hr. Samuel Rasmussøn Winding, Sognepræst i Frenninge och Valsø (nu Wollsjö).

Rette. Thj bede Vi eder och paa Kongl Maytts wegne biude och befale at møde for oss vdj Rette vdj N. dend . . .¹⁾ tagendis medt eder huis I kand haffue eder at forsuare med, och da der om at gaaes huis Ret er. Disligeste steffnes i ochsaa, hæderlig och høylerd Mand, M. Anders Søffrensen²⁾, Sougneprest thil Seufde och Blenterup sougner och Proust offuer Ferss herredt, at møde vdj Rette til Sagens opliusning. Disligeste eder, Ofue Schaaaning och Niels Christopherssøn, at møde och fremlegge for Retten eders Kaldsbreffue forhuerrfuede och at suare thil huad imod eder andrages. Iligemaade steffne vj eder, for^{ne} Iffuer Nielssøn, om I haffuer noget her imod at suare och forsuare hues I vdj bemelte Kald med for^{ne} Offue Schaaaningh giort haffuer. Ladendis det ingenlunde. Eder her medt samptlig Gud befalett.

Processen slutade med att hvarken Ofve Skaaning eller Niels Christopherssøn, utan den, som först aflagt predikoprof, Niels Jenssøn, fick pastoratet. I ett kongl. bref den 12. Dec. 1655 föreskrifves, at han, ehuru »icke tillbørligen efter ordinantzen war omgangen med Wanstad kald«, skulle få fullmakt, »efter kaldet icke længer udi denne skrøbelige oc swage tid kan opholdes« (S. Cavallin, Lunds Stifts Herdaminne III s. 96).

¹⁾ Datum saknas. ²⁾ Delphin.